

01.04.2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite OKM/37/040/2018

Asia Etelä-Savon taidetoimikunnan lausunto Taiteilija-allianssi Suomeen -selvityksestä

Miten arvioitte selvityksen tuloksia ja ehdotuksia yleisesti?

- Malli soveltuu varmasti parhaiten musiikkiin, teatteriin, tanssiin, mutta onko se silloin tasapuolinen kaikkia taiteilijoita kohtaan?

Miten arvioitte allianssin työsuhdetta, työntekijäasemaa ja työnantaja-asemaa?

- Hyvää on se, että raskaat hallintotoimet työttömyysturvan aikaansaamiseksi jäävät pois.
- Monet taiteilijat ovat pienyrittäjiä (toiminimi), mutta allianssia ei ole suunniteltu yrittäjästatuksen omaavia taiteilijoita varten.
- Määräaikaisia ja toistaiseksi voimassa olevia työsopimuksia oli valotettu hyvin esimerkein.
- Lista mahdollisista allianssitöistä on kuvaava. Kuka toimii työn ohjaajana, onko se perustettavan allianssiyhtiön toimitusjohtaja?
- Riittääkö allianssitöistä kokopäivätyöksi, vai onko luonteeltaan puolipäiväinen? Voiko palkka olla 2800€/kk, jos työ on luonteeltaan puolipäiväistä?
- Miten allianssiyhtiö oikeasti toimisi valtakunnallisena työnantajana?
- Tekijänoikeuksien luovutus Allianssille voi koitua ongelmalliseksi joissakin tapauksissa.

Miten arvioitte allianssitaiteilijoiden valintaa, työn tekemistä ja työsuhteen päättämistä?

- 3.1. kohta 5 on sikäli erikoinen, että muusikoilta hyväksytään esim. sovitustyö, mutta näyttelijöillä vastaavasti ei hyväksytä esim. käsikirjoitustyötä. Satunnaisen opetustyön jättäminen ulkopuolelle on outoa, sillä todella monet freelancer-taiteilijat saavat tuloja opettamisesta.
- 3.1. kohta 6: miksi näyttelijöillä koulutuksesta ei lasketa työvuosia kuten tanssijoilla ja muusikoilla?

Miten arvioitte allianssin suhdetta eläke-, sosiaali- ja työttömyysturvaan sekä verotukseen?

- Samat haasteet kuin nykyään muutenkin taiteilijoiden palkkauksessa (esim. palkka vai työkorvaus).
- Taitelijoilla voi olla samalla viikolla tuloja palkkana, työkorvauksena, oman firman kautta, apurahan avulla jne.
- Työnjohto on oleellinen asia.

Miten arvioitte allianssin vaikutuksia työmarkkinoihin sekä yritysten väliseen kilpailuun?

- Allianssia suunnitellaan sellaiseksi, että se ei vääristä kilpailua.
- Olisiko ongelma, jos allianssi ottaisi tehtäväkseen yleishyödyllisen toiminnan, sille olisi varmasti kysyntää – vääristäisikö tilannetta?
- Suomessa on pula taiteen ja kulttuurin harrastajatoiminnan rahoituksesta, voisiko allianssista olla apua esim. siihen, että harrastajaryhmät saisivat allianssin kautta ammatillaisia käyttöönsä?

Miten arvioitte allianssin rahoitusta?

- Jos allianssin tarkoitus on parantaa työntekijöiden elämänhallintaa, eikä niinkään luoda taiteellista tulosta, niin silloin on syytä miettiä rahoituslähde vastaamaan tuota tarkoitusta.
- Olisi tärkeää pohtia sitä, mitä allianssissa mukana olevat taitelijat tekevät allianssijaksoilla, jotta siitä olisi hyötyä heille itselleen sekä koko yhteiskunnalle.

Miten arvioitte kokeilua, sen mahdollista laajentamista muihin taiteen ammattialoihin ja edellytyksiä pysyväksi järjestelmäksi?

- Allianssista ei helposti saa rakennettua koko taiteen kenttää kattavaa järjestelmää. Ehdotus on tässä suhteessa vaillinainen ja epätasa-arvoinen. Mallin sopivuus esim. kuvataiteen alueelle tuntuu vaikealta, koska siellä ei juurikaan ole työnantajia ja sellaisia työmahdollisuuksia, jotka ovat mallin toteuttamisen edellytyksiä. Allianssimalli vaikuttaa myös valtakunnallisesti epätasa-arvoiselta. Vaikuttaa siltä, että vain isoissa keskuksissa toimivat taiteilijat voivat täyttää allianssin pääsykriteerit.

Miten arvioitte allianssin suhdetta perustuslaissa säädettyyn yhdenvertaisuuteen sekä eri työntekemisen muotojen ja alojen tasapuolisuuteen?

- Tätä mallia pitäisi pohtia todella eri taiteenalojen näkökulmasta.

Mitä muita huomioita teillä on?

- Kulttuurintuottajat – pystyisikö allianssi jotenkin hyödyntämään tuottajaosaamista tai voisiko taitelijoita kouluttaa allianssissa myös tuotannollisiin tehtäviin – joko omien produktioidensa tai ”vuoroin vieraissa” eli kollegojensa produktioiden tuottamiseen.

Jakelu Petra Havu